

IZHAJA VSAK DAN

Izidi ob sedeljah in praznikih ob 5., ob ponedeljkih ob 9. zjutraj. Posamične števe, se prodajajo po 3 nvd. (6 stot.) v mnogih tobakarnah v Trstu in okolici, Gorici, Kranju, St. Petru, Postojni, Sežani, Nabrežini, Sv. Luciji, Tolmini, Ajdovščini, Dornbergu itd. Zastarele števe, po 5 nvd. (10 stot.)

OGLASI SE RAČUNAJO NA MILIMETRE v širokosti 1 kolone. CENE: Trgovinski in obrtni oglasi po 8 st. mm. smrtnice, zahvale, poslanice, oglasi denarnih zavodov po 10 st. mm. Za oglase v tekstu lista do 5 vrst 20 K, vsaka nadaljna vrsta K 2. Mali oglasi po 4 stot. beseda, najmanj pa 40 stot. Oglase sprejema Inzeratni oddelek uprave „Edinosti“. — Plačuje se izključno le upravi „Edinosti“. Platljivo in toljivo v Trstu.

EDINOST

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

„V edinosti je moč!“

NAROČNINA ZNAŠA

za celo leto 24 K, pol leta 12 K, 3 mesece 6 K; na naročbe brez dopolne naročnine, se uprava ne ozira. Naročnina na tedensko izdanje „EDINOSTI“ stane: za celo leto Kron 5.20, za pol leta Kron 2.80.

Vsi dopisi naj se pošiljajo na uredništvo lista. Nefrankovana pisma se ne sprejemajo in rokopol se ne vračajo. Naročnino, oglašne in reklamacije je pošiljati na upravo lista.

UREDNIŠTVO: ulica S. Francesco d'Assisi 20.

Izdajate j in odgov. rni urednik ŠTEFAN GODINA, Lastnik konsorcij lista „Edinost“. — Natisnila Tiskarna „Edinost“, vpisana zadruga z omejenim poročtvom v Trstu, ulica S. Francesco d'Assisi šte. 20.

Poštno-hranilnični račun šte. 841-652. TELEFON II. 11-57.

BRZOJAVNE VESTI.

Dr. Nikola Mandić namesnik deželnege načelnika za Bosno in Hercegovino.

DUNAJ 25. (Kor.) Cesar je z odlokom z dne 24. t. m. imenoval drugega podpredsednika bosensko-hercegovskega deželnega zbora, dr. Nikola Mandića za namestnika deželnega načelnika za Bosno in Hercegovino. Tajni svetnik Julij Robonyi, ki je dosedaj zavljal to mesto, je imenovan za predsednika nove deželne računske zbornice. — Namestnik deželnega načelnika je prvi civilni uradnik Bosne in Hercegovine. Podrejen je neposredno vojaškemu deželnemu načelniku, kateremu je poverjeno vodstvo vse civilne uprave in obavlja v smislu deželnega štata tva posel najvišjega vladnega zastopnika v deželnem zboru. Poleg drugih svojih civilnih funkcij ima torej nalogo, da po navodilih deželnega načelnika vodi vladno politiko v deželnem zboru ter jo zastopa bodisi v zbornici ali pa v odsekih. — Dr. Nikola Mandić je Bošnjak. Po poklicu je odvetnik in je še pred aneksijo zavljal v bosenskem političnem življenju odlično mesto. Odkar se je uvedla ustava, je pripadal predsedstvu deželnega zbora in sicer enkrat kot predsednik, trikrat pa kot podpredsednik. Vsed svojih izrazitih narodnih čustev in pri tem strogo lojalnega političnega mišljenja si je že zgodaj pridobil veliko pristavev med prebivalstvom. Poleg svoje brezdvomno izvrstne politične in drugačne kvalifikacije za deželnega načelnika uživa polno zaupanje deželnega zbora in prebivalstva v Bosni in Hercegovini brez razlike vere. — Cesarjev odlok, s katerim je bil dr. Mandić imenovan za namestnika deželnega načelnika, je pa v prvi vrsti zato prav posebnega pomena, ker se je s tem imenovanjem izvršila za Bosno in Hercegovino ena najvažnejših političnih odredob, kar pripadate deželi monarhiji. Na drugo najvišje mesto civilne uprave teh dežela je poklican eden njenih najodličnejših sinov in se je s tem izpolnilo, kar je že dolgo želel deželni zbor. To je znamenit dokaz, kako skrbi vladar za Bosno in Hercegovino, pa tudi upravičenega izpoznavja, da skupni finančni ministar v polni meri priznava dinastično zvestobo prebivalstva Bosne in Hercegovine in napredujočo politično zrelost deželnega zbora, ki se je izkazala v težkih časih. — Ta najvišja odredba pa se nikakor ne sme umetiti tako, kakor da bi se naj bil žnjo napravil začetek poznejše parlamentarizacije deželne vlade. Skupni finančni ministar je v tem oziru že ponovno na nedvomljiv način označil svoje stališče ter stvarne in politične pomisleke, ki govorijo proti zasedenju mest sekcijških načelnikov pri bosensko-hercegovski vladi po članih deželnega zbora. To načelo ostane slej ko prej v veljavi. — Na mesto dr. Nikole Mandića je imenovan cesar posl. dr. Sunjavica za drugega predsednika deželnega zbora.

Pripomba uredništva. — Tako se glasi samohvala avstrogrske vlade v Bosni in Hercegovini. Prihodnje dni izpregovorimo vsekakor nekoliko obširnejše o teh tako hvaljenih razmerah v Bosni in Hercegovini, da se pokaže, koliko je pravega zlata v lesku in blasku.

PODLISTEK

Rdeči mlin.

Roman. Spisal Xavier de Montépin.

Takoj nato pa je pristopil eden onih dveh bledih mladeničev k njegovi mizi, se vlnudno poklonil in vprašal potihoma: — Ali nimam morda časti, da vidim pred seboj gospoda barona Lascarsa? — Da, jaz sem.

Mladi človek se je zopet priklonil. — Jaz sem chevalier de la Morlière. — Morda se me gospod baron še spominja. Imel sem večkrat prijetno priliko, da sem videl gospoda barona pri Cydalisi in tudi drugje.

— Ne ugovarjam nikakor. Toda kako naj si razlagam, da — — —

— Da sem si dovolil nagovoriti vas, ne da bi vam bil predstavljen? Z vašim dovoljenjem vam razložim vse to. Ali smem nadaljevati?

— Nadaljujte; da čujem!

Mladi mož se je vsedel tako k Lascarsu, da je obračal hrbet drugim gostom »zlatega voza«, da bi ga ne mogli opazovati.

— Stvar, ki naj jo vam povem, — je za-

No. 1. reški župan

BUDIMP ŠTA 25. (Izv.) Včeraj izvoljeni reški župan, posl. Rihard Ziaella, je izjavil poročevalcem madjarskih listov, da sprejme izvolitev za župana. Če pa hoče vlada, da pride do miru v m-stu, mora predložiti njegovo izvolitev cesarju v potrditev. Novoizvoljeno italijansko mestno zastpstvo želi dobrih odnošajev z vlado ter stoji na stališču, da je za uspešen razvoj mesta potrebno mirno in energično sodelovanje Italijanov in Madjarov.

Sestanek nemškega cesarja in italijanskega kralja v Benetkah.

BENETKE 25. (Kor.) Kralj Viktor Emanuel je danes zjutraj ob 8.35 dospel semkaj. V njegovem spremstvu se nahaja tudi minister zunanjih stvari marchese Di San Gualiano. Na kolodvoru so sprejeli kralja civilne in vojaške oblasti. Tekom vožnje s kolodvora do kraljeve palače je številna množica živahno pozdravljala kralja. Mornarji nemških in italijanskih vojnihi ladij so klicali kralju »hura«. Vkljub silnemu dežju je množica tudi pred palačo prirejala kralju pristrčne ovacije. Ob 10 dop. je odšel kralj z ministrom Di San Giulianom na jahto »Hohenzollern«. Nemške in italijanske vojne ladje so pozdravile kralja s streli, moštvo pa je klicalo »hura«. Pozdrav med cesarjem Viljemom in kraljem Viktorjem Emanuelom je bil zelo prisrčen. Vladarja sta se dvakrat poljubila in se nato z ministrom Di San Giulianom umeknila v notranjost ladje. Ob poli 12 je zapustil kralj z ministrom jahto »Hohenzollern«. Di San Giuliano je odšel v kraljevo palačo, kralj pa si je šel ogledat nemško križarko »Goeben«.

BEROLIN 25. (Izv.) Nemški listi pripisujejo veliko važnost sestanku cesarja Viljema z italijanskim kraljem v Benetkah in kažejo velike zadovoljstvo, da je ostal tudi še nadalje na čelu italijanskega zunanjega urada Di San Giuliano, ki spremlja kralja, kot vodja italijanske zunanje politike, v čemer vidijo jamstvo, da ostane italijanska zunanja politika tudi še nadalje v isti smeri, kakor je bila doslej in to zlasti glede odkritosrčnega skupnega postopanja Italije in Avstrije.

PARIZ 25. (Izv.) Francoski listi vidijo v vladarskih sestankih na Dunaju in v Benetkah ponovno okrepitev trozveze, kateri stoji nasproti prav taka okrepitev trosporzuma vsled obiska angleškega kralja Jurija v Parizu in predsednika francoske republike Poincarrea v Petrogradu. Tako ostane ravnotežje neizpremenjeno. Francoska nima nikakega povoda, da bi se vznemirjala zaradi dunajskega in beneškega sestanka. Ko bi ta sestanka tudi ne šla za ohranitev svetovnega miru, je vendar gotovo, da ga niti direktno niti indirektno ne ogrožata.

Vasov za Savovo.

SOFIJA 25. (Kor.) V jutranjem listu »Utro« priobčuje pesnik Vasov apel na bolgarsko vlado, v katerem izjavja, da je kruto, da bi se vrhovni poveljnik bolgarske armade, Savov, ki je proslavil Bolgarijo, danes postavil pred sodišče, ko bi ga vsak drug narod navdušeno proslavljaj. Vasov prosi odpuščenja za Savovo. Mož, v katerega zre vsa armada z zaupanjem, ne sme biti obtožen iz malenkostnega strankarstva.

— Gospod, — je zaklical Lascars, in ličel zopet, — ima svoje posebne težave. Toda kaj bi delal ovinke, naj raje udarim naravnost na cilj; zdi se mi pa, da mi prinese moja odkritosrčnost ali suneč z mečem z vaše strani, ali pa vaše zaupanje.

— Suneč z mečem ali pa moje zaupanje? — je vprašal Lascars smehljaje.

— Gotovo, ker srednje poti tu ni.

— Gospod de la Morlière, vaše besede so zagonetne.

— Gospod baron, razumeli me boste prav kmalu. Moj prijatelj tam-le, chevalier de Bersac, in jaz sva najmlajša sinova dobrih rodbin; nastopila sva življenjsko pot, po kateri ste vi, gospod baron, stopal naravnost preizobno. Moja častihlepnost gre za tem, da bi, če se ne povzdignem do vaše višine, vsaj mogel stopati po vaših stopinjah.

— Chevalier, kako življenjsko pot mislite?

— Ono, ki podvrgava vse človeštvo višjim duhovom, ono, ki usposablja spretnega človeka, da more pošteno izkoristiti preprostost in neumnost drugih, da kratko povem, poklic spretnega igralca, ki zna nestanovitno srečo privezati nase in jo prisiliti, da mu ostaja zvesta, in to vse z močjo pikovega kralja in srčne dame.

Diplomatske zveze med Srbijo in Turčijo vzpostavljene.

BELGRAD 25. (Izv.) Ta teden pride v Belgrad novoimenovani turški poslanik Džavid bej, ki je bil dosedaj turški poslanik v Washingtonu. Istčasno pa odide v Carigrad novoimenovani srbski poslanik Nenadović. Tako bodo diplomatske zveze med obema državama zopet popolnoma vzpostavljene.

Srbko pristanišče v Solunu.

BELGRAD 25. (Izv.) »Pijemont« javlja iz zanesljivega vira, da se je glede srbskega pristanišča v Solunu že dosegel med srbskim in grškimi delegati principijelni sporazum. Srbija dobi v solunskem pristanišču poseben oddelek, ki bo v administrativnem in carinskem oziru podvržen srbski carinski oblasti.

Afera nemškega maršala Liemanna.

BEROLIN 25. (Izv.) Listi poročajo, da se je načelnik nemške oficirske delegacije v Carigradu, maršal Liemann pl. Sanders zapletel v neko novo mučno afero. Pariški »Matin« je namreč v zadnjem času priobčil o njem neko netočno poročilo. Včeraj pa je prišel maršal Liemann v spremstvu dveh častnikov v turški korespondenčni urad, ki je obenem tudi zbirališče poročevalcev francoskih listov, ter je tamkaj naskočil z revolverjem v roki carigradskega poročevalca »Matinovega« ter zahteval od njega, naj mu takoj poda pojasnilo, zakaj je poročal lažljivo o njem. »Matinov« dopisnik mu je dokazal, da ni on poročal one stvari o Liemannu, kakor je Liemann zapustil turški korespondenčni urad. Nemški listi konstatirajo, da je ta afera jako mučna in da je zaradi nje stališče maršala Liemanna zelo omajano.

Boj med inženirji

CARIGRAD 25. (Kor.) Med švicarskim inženirjem Reitzom in nemškim inženirjem Ellenwachsenom, ki sta oba nameščena pri gradnji bagdadske železnice, je prišlo do spora, ki je končal s tem, da je Reitz ustrelil Ellenwachseno.

Potovanje nemškega prestolonaslednika v Afriko

BEROLIN 25. (Kor.) Potovanje nemškega prestolonaslednika v afriško nemško ozemlje se je za letos odpovedalo, ker se je izkazalo, da je nemogoče, da bi se mogle v času, ki je za to na razpolago, tako urediti vse priprave, kakor bi bilo potrebno glede na kolonijalno-politično važnost in informativne namene potovanja.

Generalni štrajk železničarjev v Italiji?

RIM 25. (Izv.) Italijanski železničarji so pr d ožili vladi zahtevu po zvišanju plač. To zvišanje bi znašalo skupno okrog 50 milijonov lir. Če vlada odkloni zahtevo, nameravajo železničarji v začetku meseca aprila proglasiti generalni štrajk železničarjev.

Avijatik Pegoud.

BEROLIN 25. (Izv.) Kakor se poroča, bo avijatik Pegoud, ki nastopi v kratkem tudi v Berolinu, jemat na svoje polete tudi pasažirje s seboj. Kakor se čuje, se mu je ponudilo veliko število dam za pasažirke. Pegoud odide potem v Ameriko, kjer priredi v raznih mestih 50 poletov, za kar mu je zagotovljen poldrug milijon frankov. Nato pa misli opustiti svoje

ce mu je zardelo, kakor da bi mu ga bil kdo pobarval s skrlatom, a iz oči so mu začeli švigati bliski. Pograbil je za meč in nadaljeval:

— Gospod! Za to smrtno žalitev ste mi dolžni zadoščenja.

— Vsak čas sem pripravljen, da vam dam zadoščenje, — je odgovoril de la Morlière. — Če pa mi hočete izkazati čast, da me poslušate do konca, pa vendar še pričakujem, da mi ne boste samo naklonil svojega zaupanja, temveč da me tudi priznate za svojega najvrednejšega učenca.

— Chevalier, le ne še novih žalitev!

— Ali tiči morda v tem kaka žalitev, če ponudi plemič plemiču svoto tridesetih tisoč liver? — je vprašal de la Morlière ponosno.

— Trideset tisoč liver?

— Najmanje toliko, morda pa še več. Nisem hotel pretiravati.

— Chevalier, ali govorite resno?

— Seveda, kajpak! Izvolite obrniti svoj pogled k mizi, od katere sem pravkar vstal. Mlajši gospod je moj prijatelj in bratranec, chevalier de Bersac; drugi pa je najin rojak in se imenuje Bonamy. Kakšen duševni velikan je, izpoznate ta-

koj, če ga je pogledate v lice. Kot trgovci si je nakopičil ogromno premoženje, toda njegova lakomnost je tako požrešna, da si hoče svoje imetje še pomnožiti z nekimi dobavami, sam ne vem, kakšnimi. To je bil povod, da je prišel v Pariz, da sam posreduje pri ministrstvih. Ker je pa vendar toliko pameten, da ve, da se brez denarja tu ne opravi prav nič, pa nosi vedno seboj svoto stotisoč liver v bankovcih in na listnata se glasečih papirjih, in ta denar namerava uporabiti za podkupovanje vplivnih oseb in uradnikov. Slučaj, ali bolje rečeno, najina srečna zvezda nama je tega dobrega moža takoj ob njegovem prihodu v Pariz pripeljala v roke. Kot rojaka mu preskrbljujeva zabavo za zabavo, toda žal na stroške svojih slabo rejenih moženj, in nestrpno pričakujeva trenutka, ko nama z oderuskimi obrestmi povrne najine izdatke. Dobre volje in pаметi nama sicer ne manjka, niti meni, niti mojemu bratranecu, toda mlada sva še; nedostaja nama potrebne izkušnje. Najin položaj bi se najbolje dal primerjati položaju neizkušnega ribiča, ki čuti, da ima na trnku veliko ribo, ki se je pa ne upa potegniti iz vode, ker se boji, da bi se mu utrgala vrstica in mu tako ušel plen.

(Dolje.)

obratne poleta, ker so izgubili zanj čar novosti in ker so ga začeli posnemati tudi že drugi letalci.

Pesnik Frederic Mistral umrl.

PARIZ 25. (Kor.) Danes je umrl tu slovit francoski pesnik Frederic Mistral.

Ne-aren pokolju na Kitajskem.

LONDON 25. (Izv.) Kakor poročajo iz Kitajskega, narašča moč teroristične stranke od dne do dne. Predsednik republike Juanšikaj se nahaja skoraj v položaju ujetnika in prejema danzadnem po celo vrsto grozilnih pisem. Poleg tega pa je še opasno zbolel, da ne more opravljati svojih uradnih poslov. Razmere se razvijajo v jako nevarni smeri.

Dijaški spopadi v Marsiliji.

PARIZ 25. (Izv.) V Marsiliji je prišlo danes do velikih pouličnih bojov med da jakii, ki so Caillauxovi pristaši, in pa njihovimi nasprotniki. Poseči je moralivmes policija, ki je tudi uporabljala orožje.

Kritični položaj na Irskem.

LONDON 25. (Izv.) Kakor se zdi, se bo vlada končno le morala vdati v boju z ulstrskim prebivalstvom. To zatrjujejo celo listi, ki so v najbližjih stikih z vlado. Med irskimi nacionalci vlada vsled tega precejšnja poparjenost. Vlada je bila prisiljena, da se vda diktaturi častnikov. Kakor se zatrjuje, je baje posegel sam kralj vmes, da se zopet namestijo odpuščeni častniki. V London poklicani višji častniki so se zopet povrnila na Irsko. Kakor se zatrjuje, bi jih bilo od vseh častnikov, ki služijo v irskih garnizijah, ostalo v armadi komaj deset, drugi pa da bi bili izstopili vsi, ko bi bili dobili njihovi polki zapoved, da morajo odkorakati proti Ulstru.

LONDON 25. (Izv.) V današnji seji poslanske zbornice je naznanil vojni minister Seely, da ponuja svojo demisijo, češ ker vlada med njimi in ostalimi ministri nesporezumljenje, za katero je on sam odgovoren. Ministrski predsednik Asquith je izjavil, da demisije ne sprejme.

LONDON 25. (Kor.) Snoči je prišlo v Belfastu do spopadov med unionisti in nacionalisti. Obmetavali so se kamenjem. Streljalo se je tudi z revolverji. Policija je posredovala in razpodila množico.

LONDON 25. (Kor.) »Times« poroča iz Dublina: Razprava častnikov v vojnem ministrstvu je potekla zelo burno. Vojni maršal French jim je izjavil, da zaslučuje njihovo postopanje najstrožjo kazen. Sele posredovanje lorda Roberta je vplivalo blažilno. Končno je podpisal vojni maršal French listino, sestavljeno po častnikih, v kateri je potrdil, da častniki ne dobe povelja, da se morajo bojevati proti Ulstru ali da izvedejo homerulni zakon s silo, in da morejo o tem obvestiti tudi druge častnike.

Kabinetna kriza na Angleškem.

LONDON 25. (Izv.) V parlamentarskih krogih se vzdržuje vest, da pada ves kabinet demisijo.

Velikanski požar.

BOGOTA (Kolumbija v Juž. Ameriki) 25. (Kor.) Mesto Puerta Aranca je skoraj popolnoma razdejal požar Stotine in stotine družin je brez strehe. V požaru je poginilo tudi več ljudi.

Dve torpedovki trčili druga ob drugo.
HELGO LAND 25. (Kor.) V nemško torpedovko za visoko morje št. 193 se je tekmo večerajšnjih nočnih vaj zalezla torpedovka št. 108 in jo predrla ob vodni črti. Zadeto torpedovko so morali odpraviti v kielsko ladjedelnico.

Revolucija v Mehiki.

JUAREZ 25. (Izv.) Kakor se poroča, so vstasi osvojili dva mestna predela v Torreonu. Boj po ulicah traja dalje.

Pismo iz Splita.

SPLIT, 24. marca.

Bojkot Italijanov. — Prepovedani narodni znaki. — Odhod slovenskih dijakov. — V senci detektivov.

V odgovor na dogodke na tržaški Revoltelli je splitsko narodno prebivalstvo začelo izvajati proti Italijanom najstrožji bojkot, ki je tako vsestranski in tako dosleden, da ga italijanski trgovci in obrtniki že močno občutijo. Bojkot pa se nanaša tudi na družabno občevarje.

Narodni znaki, slovenski in hrvatski, so postali v Splitu nekaj tako splošnega, da ga skoraj ni bilo videti te dni nobenega našega človeka na ulici, ki bi ne bil nosil narodnega znaka. Stvar pa se je zdela okrajnemu glavarstvu nevarna za javni mir in red, in zato je prepovedalo vsekatere narodne znake. Onemu, ki bi ga nosil, preti aretacija in obšutna kazen. Prav tako je okrajno glavarstvo tudi prepovedalo petje na ulici. Govorjenje še ni prepovedano. V kratkem pridejo menda celo z nagobčniki. Po mestu je polno detektivov.

Včeraj sta ona dva slovenska dijaka s tržaške Revoltelle, ki sta spremila svoje hrvatske tovariše v domovino, zopet odpotovala v Trst. V odhodaico je priredil akademski klub sijajen banket, katera terega se je udeležila vsa sila najodličnejšega meščanstva.

Parnik je imel odpluti zvečer in se je pri odhodu zbrala na obrežju ogromna množica občinstva. Slovenskima dijakoma so narodne dame izročile več krasnih šopkov s slovenskimi in hrvatskimi trakovi v imenu splitskih Hrvatov. Cvetja je kar deževalo po njima. Ker je petje zabranjeno, ju je občinstvo spremljalo z viharom ploskanjem. Nato so pa gospodične zapele himno „Hej Slovani“ in pa „Lepa naša domovina“. Ko pa se je potem še oglasila „Onam onamo“, se je cela tolpa detektivov vrgla na ženstvo in je začela razganjati. Na ta sirovi čin pa je reagiralo ostalo občinstvo s tem, da je dopelo pesem do konca. Ko se je parnik oddaljil od obrežja, so začeli užigati umetne ognje, a občinstvo je še vedno burno vzklikalo. Slovenskima dijakoma je sledil detektiv celo tudi na parnik.

So pač res čudne razmere, ki v zadnjih časih vladajo v Dalmaciji, posebno pa v Splitu.

Trst! — Zedinjeni!

Ni še dolgo temu, ko ni bilo med Jugoslovani monarhijske popolne soglasja glede na tržaško vprašanje. Ni bilo soglasnega spoznanja važnosti tega velikega emporija za politično usodo Jugoslovanov in za gospodarsko bodočnost ne le teh poslednjih, ampak tudi ostalih slovenskih plemen v državi, pred vsemi pa Čehov z njihovo bogato industrijo in trgovino. Posebno pa so šla mnenja navzkriž glede na vprašanje, ima-li boj Slovencev za tržaško pozicijo sploh kaj nade do uspeha? Ni-li to boj brez upa zmage? Bilo je celo slučajev, ko so mogli italijanski listi to navzkrižje v mnenjih italijanski priljubljeni v prilogi zatirjanemu izključnemu italijanstvu Trsta, oziroma za vpitje o frivolnost in uzurpatorični poželjnosti tržaških Slovencev!

Teh nesoglasij ni več med nami Jugoslovani. Italijanom se je z njihovo kampanjo na Revoltelli zgodilo kakor proroku Bileamu: hoteli so proklinjati, a so nehoté blagoslovili našo stvar! Pospešili so pravo spoznanje in so vse na jugu zedinili v znamenju trdne volje za utrjevanje slovenske pozicije v Trstu!

Klasična priča za to je nastopni članek, ki ga je priobčila splitska „Svoboda“, glasilo hrvatske ljudske napredne stranke v Dalmaciji:

Mi smo zares čuden narod. Da ni došlo do takih škandalov, da ni tudi to pot izpregovorila kri naše dece in da nas ni probudil težek udarec barbarskega žaljenja: mi bi se še danes ne spominjali, da obstoji tudi kak nerešeni Trst! In vendar je ta Trst toliko naš po pravu in po potrebi, da se moramo le sramovati, da nismo imeli poprej moči za izpoznanje, da v tem mestu leži pol naše bodočnosti in najmočnejša trdnjava naše tako nacionalne kakor gospodarske samostalnosti. In vendar je to tako.

Po balkanski vojni je naša narodnost zavarovana proti doli z močnim osvobođenjem. Od gor pa ostaja največa nevarnost. Naše meje proti severu so šibke. Koroška propada tako, da je v zadnjem desetletju število Slovencev v njej padlo

od 95 na 82 tisoč. In ta deficit narašča tako, da se je za nekoliko desetletij bati popolne germanizacije Koroške. Kranjska se drži dobro; tudi Štajerska. Ali na drugi strani je našel sovražnik pot, da je udaril skozi dva naroda ter je preko Goriske prodril do Trsta. Danes je ta sovražnik že tu s prvimi svojimi predstajami in vojska se bliža. A Italijani? Zaslepljeni po mržnji proti nam, ne le da se zlagajo žnjimi, marveč, da jim trže kos za kosom od njihovega gospodarstva! Že danes je v Trstu preko 11.000 Nemcev z mnogostevilnimi šolami, institucijami in — kar je glavno — kapitali.

Italijanstvo Trsta je puhlo. Vsa življenjska energija te kolonije trincev in renegatov se vzpenja do par nepremišljenih vzklikov iredentistične mladine (in do zavratnih napadov 20 proti 1! Op. ured. Ed.) in nič več. Nemcem se noče in ne more opirati. Slovanom se hoče, ali — ne more. A to je naravno. Umetni nacionalni karakter mesta sam nikakor ne more biti baza močnejšemu odporu. Italijanstvo Trsta je nastalo iz greha in raznarodovanja. Angelo Vivante, pisec dela „L'irredentismo adriatico“ priznava sam, da je slovensko prebivalstvo skozi desetletja in stoletja prihajalo v Trst, postajalo tu iz kmeta delavstvo in je z novim poklicem sprejemalo tudi italijanski jezik. Ta proces se vrši tudi še danes, samo da v manjši meri, ker Slovenci danes prihajajo in ostajajo — Slovenci! A to se tudi opaža.

Slovenstvo v Trstu danes ne le da je močno, ampak postaja vedno močnejše. — Danes predstavlja število okoli 70.000, dočim imajo Hrvati in Srbi še kakih 10.000. Trst ima torej kakih 80.000 našega zavednega prebivalstva, to je, koliko je še nezavednega in odtujenega?! Razun tega je Trst na slovenskih tleh, obkrožen po okolici, ki je izključno slovenska; hrani ga in vzdržuje skoro popolnoma slovenska trgovina in Dalmacije, Istre in slovenskega zaledja. Danes je v Trstu slovenski kapital (slovenski, češki in hrvatsko-srbski) tako močan, da je postal moč v trgovskem prometu mesta. In vse to raste. Statistika kaže, da je naraščanje Slovanstva v Trstu z vsakim desetletjem progresivnejše. Tudi A. Mačkovšek je dokazal, da prirast vnanjega slovenskega prebivalstva proti onemu italijanskega v Trstu stoji 4 : 3. A to razmerje se vedno bolj menja Slovincem na korist.

Razun teh statističnih dejstev govore za nas še druga. Trst je najnaravnejši in edini emporij vseh slovenskih dežel, edina luka Kranjske, Koroške, Štajarske in Goriske. Gospodarski si Trsta niti ne moremo misliti brez slovenskega zaledja, kakor tudi ne tega brez Trsta. To je naravna zrast, ki se ne da ločiti, in ako hoče biti slovenska trgovina slovenska, mora biti Trst nezogibno slovenski! Dalje: Trst je danes najvažnejša luka ob Jadranu in iz nje se danes diktira vsej naši obali. Le zato, ker ga imajo doslej Italijani, so tako močni pri nas in je njihov jezik, na žalost, jezik naše obali in našega morja. Trst je danes glava trgovske Dalmacije. In ako hoče biti ta trgovina hrvatska, mora biti tudi Trst, njena luka, hrvatski. Končno: Trst je edina garancija za nedotakljivost naše obali! Iz Trsta moremo dominirati nad Jadranom in Slovenijo. Izgubivši Trst ne bi bili mi varni na Jadranu niti za transport vina in Slovenija obsojena na životarenje na korist tujinskega elementa. In nikakor nam ne more biti vse eno, kako se odloči usoda Trsta. Nam mora biti jasno, da ne sme biti ne nemški, ne italijanski: nemški ne radi nevarnosti germanizacije, italijanski ne radi nevarnosti raznarodovanja.

(Zvršetek pride.)

Politična zgodovina slovenskega naroda.

Predaval dr. poslanec dr. Otokar Rybář v zavodu za politične vede v Pragi dne 28. februarja 1914.

„Mladi“ so uvideli, da je mogoče pridobiti meščanstvo za slovensko narodnost le, če se slovenska politika osvobodi prevleke vpliva cerkvenih krogov. „Stari“ pa tega niso upoštevali in so s svojim konservativnim nastopom v kulturnih in cerkveno-političnih vprašanjih odganjali od sebe napredno misleče meščanstvo. Strankarski boj je bil šel že tako daleč, da so si l. 1873. pri državnozbornih volitvah stali nasproti dvojni slovenski kandidaturi, „stari“, ki so v nekaterih okrajih kandidirali naravnost nemške fevdalce, med temi Hohenwarti, in „mladi“, ki so zmagali s štirimi kandidati l. 1875. je prišlo sicer do nekakega premirja, zlasti z ozirom na preganjanje, ki mu je bil izpostavljen slovenski narod s strani nemško-liberalne vlade; no, zaželjeni uspeh se ni dosegel. Pri deželnozbornih volitvah l. 1877 so na Kranjskem zmagali nemskoliberalni kandidati v vseh mestih in trgih, kakor tudi v veleposestniški kuriji in s tem pridobili večino v deželni zbor.

S pravo l. 1875. niso sicer prenehali nasprotstva med „stari“ in „mladi“, vendar je bila odprana sila teh poslednjih oslabiljena. Vodstvo slovenske politike je zopet prevzel dr. Bleiweis, a ta je poveril

zasopstvo slovenskih interesov nemškemu konservativcu — grofu Hohenwartu.

Brez dvoma je bil pri tem za dra. Bleiweisa merodajen veliki vpliv, ki ga je imelo v politiki češko fevdalno plemstvo. Nekaj sličnega si je želel tudi za svoj narod. No, Slovenci niso imeli lastnega plemstva, a veleposestniške kurije so v slovenskih kronovinah volile v državni in deželne zbore le odločne pristaše nemskoliberalne stranke, ki so po svoji socialni poziciji in svojem političnem vplivu na najvišjih mestih širile Slovincem sovražno razpoloženje.

Da paralizira ta škodljivi vpliv, obrnil se je dr. Bleiweis na nemško konservativno plemstvo. Na ta način je imel slovenski narod l. 1879. izročil štiri sigurne narodne mandate nemškemu plemenitašem: grofu Hohenwartu, knezu Windischgrätzu, baronu Gödelu in vit. Schneidu.

Smer slovenske politike je v teh letih, zlasti pa za časa Taaffejeve vlade, določeval Hohenwart, kateremu se je dr. Bleiweis pokoraval v vseh važnih političnih vprašanjih.

No, vkljub temu, da so se bili „mladi“ podvrgli vodstvu dra. Bleiweisa, ni bilo mogoče ohraniti sloge v slovenski politiki. „Sacrificio dell' intelletto“ ki so ga bili doprinesli „mladi“, se od duhovniške strani ni uvaževal kot tak, temveč kot slabost in morda tudi kot neiskrenost. Tudi je treba pomisliti, da je s smrtjo dra. Bleiweisa 29. nov. l. 1881. izginiša iz slovenskega političnega življenja oseba, ki je v zadnjih svojih letih uživala enak ugled pri duhovniški kakor pri posvetni inteligenciji in kateri se je bilo na zadnje posrečilo pridobiti vso slov. javnost za konservativno politiko. Nekdanji „mladi“ so se bili združili s „stari“ in so v enotni stranki igrali precej važno ulogo. S smrtjo dra. Bleiweisa so dobili odločujoč vpliv na slovensko politiko na Kranjskem in so s tem izvalili odpor duhovnikov, ki so pri kranjskih deželnozbornih volitvah l. 1883. nastopali z lastnimi kandidati proti oficijelni kandidaturi listi, sestavljeni iz nekdanjih „starih“ in „mladih“.

Pripravljal se je tedaj nov razkol in sicer takrat resnejši: med duhovniki in posvetnjaki, ali, kakor so jih kmalu začeli nazivati, med klerikalci in liberalci, imeni, ki sta postali pravi psovki v ustih nasprotne stranke.

Oficijelna slovenska politika je stala takrat v znamenju zmernosti. Na Dunaju so voditelji slovenske politike Hohenwart, Klun, Šuklje in dr. Poklukar podpirali Taaffejevo vlado. Ta vlada je sicer prinesla Slovincem slovenskega deželnega predsednika na Kranjskem, bar. Windiklerja, in prve začetke jezikovne enakopravnosti na sodiščih po za lugi justičnega ministra bar. Pražaka; no vse to je koristilo edino le Kranjcem, dočim je v drugih slovenskih pokrajinah ostal neizpremenjen prejšnji germanizatorični, oziroma na jugu, poitalijanevalni zistem, ker je bilo uradništvo še skozi in skozi nemskoliberalnega mišljenja in se Taaffe ni upal odločneje nastopati. (Dalje).

Domače vesti.

Iz uredništva. Tržaški dopisnik „Dneva“ nam je očitil, da smo pač odprli predalet hotelirju Blehi, da pa nismo hoteli priobčiti odgovora bivših uslužbencev v kavarni „Balkan“. Na to očitanje odgovorjamo, da pri nas velja princip, da lojalno priobčujemo vsako obrambo. In da je g. pl. Valjak apeliral na našo lojalnost, bi bili gotovo dali tudi njemu prostora. Mesto tega nam pa je že uvodoma nastavil na vrat pištolo — § 19! Ob tej priliki bodi povedano vsej javnosti, da smo si postavili v princip: čim nam kdo žuga s § 19. tiskovnega zakona, zahtevamo od njega neizprosno, da da svojem odgovoru vsebino in obliko v smislu določb zakona. Tržaški dopisnik izjavlja tudi nekako slovesno, da njihov nastop ni naperjen proti češkemu kolegom. To nam je zopet v povod za konstatacijo, da je v odgovoru, ki ga nismo priobčili, tudi pasus: „Res pa je, da se v omenjenem dopisu konstatira suho dejstvo, da je slovenske in hrvatske uslužbenke po malem izrinili ven ter jih nadomestili z ljudmi, ki so bili povsem nesposobni za opravljanje svojega posla! (In ti ljudje so: dva Slovence in dve Slovenki!)“ Citirali pa smo ta pasus v prvi vrsti zato, ker že sam dokazuje, da odgovor g. pl. Valjaka ni odgovarjal predpisom tiskovnega zakona.

Pogreb pok. Ernesta Možeta se je vršil večeraj popoldne iz mestne bolnišnice ob naravnost ogromni udeležbi, čeravno je ves dan in tudi za časa pogreba lilo kakor iz škafa. V ul. Pjetà, za bolnišnico, se je nagrmadilo do 3000 ljudi. Zbor „Sentjakobske Čitalnice“ in pevskega društva „Trst“ sta prišla korporativno, prvi z zastavo. Po deputacijah so bila zastopana društva: Sentjakobski Sokol, sentjakobska podružnica CMD, Glasbena Matice, pevsko društvo „Kolo“ in Konsumno društvo z državnim poslancom prof. Mandićem kot predsednikom društva na čelu.

Pokojnik je bil namreč revizor pri tem društvu, sicer pa aktivni član pri vseh imenovanih šentjakobskih društvih. Ko so dvignili krsto v voz, je Čitalnica zapala žalostinko. Na čelu izprevodu je sviralala godba NDO, a za godbo so nosili vane s trobojnimi trakovi, poklonjen po Čitalnici svojemumu neumorno delujočemu umrlemu članu. Po ulicah v okrožju šentjakobskem je bilo nagrmadenega vse polno občinstva. Izprevod se je razšel pred cerkvijo sv. Jakuba, kjer se je Čitalnica poslovila od pokojnika. Ostali žalovalci so v dolgem izprevodu spremili pokojnika na zadnji poti na pokopališče pri Sv. Ani. Po izvršenih molitvah je predsednik Čitalnice, g. Vinko Engelman, v lepem govoru izrekel zadnji pozdrav posojniku. Črtal ga je kakor vzornega sinu, blagega človeka in neumornega delavca, kjerkoli ga je zvala narodna dolžnost. Globoko ganutje se je zrcalilo na obrazu vseh. Bila je to impozantna žalna manifestacija, ki je pričala o velikih simpatijah, ki jih je užival pokojnik, in tudi o velikem spoštovanju, ki ga uživa vsa, sicer preprosta, a v vsakem oziru vzorna rodbina Možetova. Blagi pokojnik naj počiva v miru!

Tretji v zvezi. Kar smo slutili, se je tudi v resnici zgodilo. Za volitve v glavni odbor občnega pokojninskega zavoda v Trstu delajo Italijani polnim parom, da bi si tudi še za nadalje zagotovili absolutno gospodarstvo v zavodu, ki posluje za dve izključno slovenski deželi (Kranjsko in Dalmacijo) in tretjo, ki je po večini slovenska (Primorsko). Zaveznike so našli Italijani v Nemcih, ki bodo sklenjeno glasovali za italijanske kandidate. Čakali smo le še, kaj store socialni demokrati, a slutili smo, da bodo tudi ti, za humaniteto in enakopravnost tako navdušeni ljudje storili svojo „dolžnost“ in pomagali Italijanom, da bodo le-ti še nadalje delali največje krivice ogromni slovenski večini članov pokojninskega zavoda. In naša slutnja se je uresničila! Socialni demokrati se sicer niso upali javno pokazati svoje barve, toda proglas glede teh volitev v večerajšnjem „Lavoratoru“ govori dovolj jasno, da vemo, pri čem smo. „Lavoratore“ namreč objavlja proglas, v katerem pozivlje zasebne uradnike, ki so organizirani mednarodno, da se vzdrže volitev, češ ker je volilni boj zavzel popolnoma nacionalni značaj, in zavrnejo vsako zvezo ter prepuste boj italijanskemu in slovenskemu nacionalizmu. — S tem je rečeno toliko, kakor da socialni demokratje nočejo naravnost pozivati svojih ljudi, naj volijo italijanske kandidate, zato naj se pa „vzdrže volitev“. Kako se „vzdržujejo“ socialni demokratje volitev, kadar gre za reševanje italijanstva, nam je le predobro znano, in zato moremo reči z vsem upravičenjem: Italijani, Nemci in socialni demokrati se so našli tuditu v najlepši zvezi, da bi pritisnili ob tla Slovence. Zato pa je še tem večja dolžnost slovenskih uslužbencev in delodajalcev, da vsi do zadnjega oddajo svoje glasove za kandidate, ki jih je postavil narodni odbor.

Vilek nesramnosti. — Sijajni shod, ki se je na poziv političnega društva „Edinosti“ vršil prošlo sredo večer v „Narodnem domu“, je pač res moral strahovito zadeti takozvano jugoslovansko socialno demokracijo, da je v ljubljanski „Zarji“ vzrojila na tako divji in obenem tako nizkotno podel način, da se mora res naravnost gabit človeku, ki čita one nesramnosti, ki so jih nagrmadili tržaški socialno-demokratski kaporijoni v zadnji „Zarji“. Seveda, stvar je pač taka, kakor je bila vedno. Kedar znanjaci socialnim demokratom stvarnih dokazov, pa prihajajo z najostudnejšimi lažmi ter najogabnejšim obrekovanjem in podtikanjem. Naj navedemo le nekaj onih nesramnosti, ki jih mrgoli tržaški dopis v „Zarji“. Evo jih: — Politično društvo „Edinost“ ni nič drugega, nego reklamni urad slovenskih narodnih advokatov in slovenskih botogarjev. V organizaciji tržaških solzarjev poka... Bilo je potrebno obuditi pri narodnjakih srd in sovražstvo zoper Italijane in zoper slovenske socialne demokrate. Zato so postavili na dnevni red večerajšnjega shoda kot prvo točko ščevanje proti Italijanom, kot drugo, obrekovanje slovenskih socialnih demokratov. Za ščevanje proti Italijanom so organizirali pred tedni preteke med slovenskimi in italijanskimi dijakmi na trgovinski št. „Revoltelli“ v Trstu. Za obrekovanje socialnih demokratov jim je pa pomagal previdni in za revne na duši usmiljeni bog... Proglasili so Kopača in vse socialiste še enkrat za narodne izdajalce, ker Kopač ni hotel biti sojen od ljudi, o katerih ve ves svet, da goje sovražstvo do vsega, kar diši po socializmu, in je hotel biti sojen od nepristranskih porotnikov... Ta stvar pa ni ugajala narodnim frakom... Veste, kako se obnašajo ti veliki vojvode narodne frakarije (narodni advokati)? Ponižno, ponižno se plazijo pred italijanskimi sodniki, da si naklonijo njih simpatije.

Pred temi sodniki taje svojo in svojih klijentov narodnost, da bi bili sodniki napram njim bolj usmiljeni... Prizor, ki ga nudijo na sodišču ti dični trgovci narodnega blaga, je poniževalen za nje in Slovence sploh... Vi (narodni Slovenci) ste postali reklamni urad za botege svojih advokatov in se ne sramujete po cigansko ponujati svojo gnolobo za ceno čistega zlata... Mi (socijalni demokrati), ki smo organizacija brezpravnih razlaševalcev, jemljemo iz vaših vrst, kar je do brega in zdravega in podiramo, polagoma, a sigurno vašo stavbo, da napravimo iz njenih stebrov vesele spomenike o hiralnici vaših senilnih voditeljev... — To psovaje, to blatenje, te podle laži in to nesramno obrekovanje je odgovor jugoslovanskih socijalnih demokratov na naše resno zborovanje in stvarne govore poročevalcev na našem shodu. In ljudje, ki so zmogli takih podlosti, ti ljudje naj bi bili voditelji našega delavstva, ti ljudje naj bi odločevali o usodi našega naroda, tem ljudem naj bi slovenski narod zaupal svojo bodočnost! In ti ljudje se še predrznejo kititi z imenom Slovencev, Jugoslovancev! Ni ga še imel slovenski narod v svojem stoletnem boju sovražnika, ki bi bil uporabljal tako neizrekljivo podla sredstva, kakor jih uporabljajo proti svojem lastnemu narodu ti njegovi izrodli sinovi. Nikdar ni niti Nemec niti Italijan niti Madžar gojil proti vsemu, kar je narodnoslovenskega, tako grdega sovraštva, kakor ga goje slovenski, jugoslovanski socijalni demokrati. — Kdor ima le količkaj narodnega čuta v sebi, se mora z gnusom obračati od take grdobe!

Hudiča z Belcebubom. Prošlo nedeljo so imeli takozvani jugoslovanski socijalni demokrati svoj strankin zbor, na katerem je bila sprejeta neka resolucija, s katero so hoteli oprati Kopača in njegovo narodno izdajstvo pred tržaško poroto. Da iz poznajo naši čitatelji, koliko hinavščine je v teh ljudeh, naj priobčimo ono resolucijo, ki je bila sklenjena na zborovanju, ki mu je predsedoval — Kopač sam. Resolucija se glasi: „Zaupniki jugoslovanske socijalne demokratske stranke v Trstu, zbrani na shodu v Delavskem domu dne 22. marca 1914 izjavljajo, da smatrajo slovensko poroto tudi v sedanjem nedemokratskem sestavu, ki ne odgovarja delavskim zahtevam, kot napredek na poti humanitete in za doseg popolne enakopravnosti. Z ozirom na narodnjaško gonjo uprizorjeno proti slovenskim socijalistom, povodom pravde Kopač-Skerjanc konstatirajo, da je ta gonja navaden izbruh sovraštva in strahu narodnjaških voditeljev zoper naraščajočo moč slovenske socialne demokracije, izbruh, ki je s premišljeno hinavščino uprizorjen od voditeljev v svrhu, da odvrnejo pozornost ljudstva od njihove protidelavske politike in jo obrnejo zopet enkrat na socijalne demokrate kot „narodne izdajalce“ in zanjima vajo, da bi ne imel posameznik v danem slučaju pravice, izbrati si poroto, ki se mu zdi v njegovo obrambo najprimernejša, posebno še, kakor v slučaju sodruga Kopača, ki se v svoji politični pravdi ni hotel pustiti soditi po svojih nasprotnikih in političnih prijateljih svojega nasprotnika v pravdi“. — Tako torej! Slovenska porota v Trstu je napredek na poti humanitete in za doseg popolne enakopravnosti, vendar pa ima sam voditelj iste socijalne demokracije, ki priznava vse to, popolno pravico, da kaže svojim vernim ovčicam s svojim lastnim zgledom, kako je treba ovirati ta po sovražnih „narodnjakarjih“ doseženi napredek na poti humanitete in za doseg popolne enakopravnosti. Oprati so hoteli Kopača narodnega izdajstva, izgnati so hoteli hudiča s to resolucijo, toda s pomočjo nove hinavščine, ki je še večja od prve, a dodali so še drugo nesramnost: porotnike slovenske narodnosti so označili za ljudi, ki bi namenoma izrekli krijo sodbo, ki bi ne sodili po vesti, temveč po političnem prepričanju! Da bi oprali Kopača, blatijo in obrekujejo slovenske porotnike, prvo grdobijo hočejo pokrivati z drugo, še večjo, in potem še govore o napredku na poti humanitete in doseg popolne enakopravnosti, ko se obenem rogajo humaniteti in teptajo enakopravnost v svoje strankarsko blato! Hinavel!

Gonja proti našemu ljudstvu. Prejeli smo: To so že pobesneli. Neverjetno je, kako po dogodkih na Revoltelli provocirajo in žalijo tudi naše okoličansko ljudstvo. V nedeljo mi je bila prilika, da sem opazoval na poti s Katinare v Lonjer gručice po pet in več sumljivih ekzistenc, ki prepevajo za nas skrajno žaljive pesmi, zasramujejo naš jezik in brijejo norce iz slovenskih napisov. Namen žaljenja in izživljanja je očiten že po dejstvu, da si izbirajo ravno nedelje, ko naše ljudstvo praznuje in se najlažje srečavajo z njim. Kazati hočejo, da morejo tudi po okolici divjati kakor se jim izlublja. Kazati hočejo našemu ljudstvu, da je tudi na svojih okoli-

čanskih tleh — ščavo. Pokazati hočejo, da so tudi v okolici tako doma, kakor pri znanih svojih »votlih«. Ustavljajo naše ljudi, da jih povprašujejo v italijanskem jeziku to in ono, da jih morejo potem zasmehovati in zasramovati. Istega dne sem videl enake prizore na potu od postaje na Vrde. Namen žaljenja in izživljanja je torej jasen. Vprašanje pa je, koliko časa bomo mi Slovenci to prenašali? Mera utegne postati polna in tudi naša potrpežljivost ima neke svoj konec. In če pridejo potem posledice, naj jih hujškači le sami sebi pripišejo.

Kako napadajo. Prejeli smo: Ker se lopovski napadi na naše ljudi ponavljajo in se vrše, kakor kažejo vsa znamenja, po načrtu, hočem tu objaviti načrt napadanja. Mazzinijanska druhal je organizirana. V tej organizaciji, ki ne šteje niti 200 članov, so vključeni sami skrajni elementi in to ne samo mlečnozoba mladina, pač pa tudi nekaj starejših razgrajčev. Ti sinovi Italije imajo svoja dresiranja v sedežu društva, Gruče po 8—10 in več teh lopovov izberejo kraj, kjer hočejo izvršiti zločin. Razume se, da si prej dobro ogledajo pozicijo! Ako je kaka nevarnost, se ti junaki ne izpostavljajo! Napadajo le po eden, dva, zavratno, z bliskovito naglico, ostala druhal pa pomaga le v sil. Zajeti je mogoče te lopove le, ako se organizira protiakcija po njihovem sistemu. Dvojica naših naj bi se izprehajala, govoreč slovenski ali pa srbo-hrvatski. Primerno število drugih pa naj od strani opazuje, in ko bi se izvršil napad, pa bi pograbili lopove z železno pestjo ter izročili na pristojno mesto. Ko bi videli, da so zasledovani, bi gotovo nehali s svojimi organiziranimi lopovitvami! Sicer pa je gotovo, da nastane reakcija v mestu in okolici, ako se ti lopovi ne ukrote takoj!

Iz Lonjerja-Katinare nam pišejo: Pretekli teden se je poslovil od nas g. Karel Roschitz, c. kr. nadkomisar finančne straže. Bil je mirna, dobra duša, živel v miru z vsemi vso dobo svojega bivanja med nami — na 6 let. Rodom Dunajčan je spoštoval jezik kraja v uradnem in privatnem življenju. Odšel je na boljše mesto k pomorski finančni straži. Želeči mu vso srečo, ključemo mu prisrčni: Zbogom!

V zavarovanje stez na progi Divača-Trst. Komisijska obravnava glede železniških prehodov se bo vršila od 31. marca do 4. aprila t. l. po sledečem programu: 31. marca: Poprava zapornice pri prehodu pri km. 546.124 (katastralna občina Trebče. — 1. aprila: Opustitev prehodov pri km. 566.451 in 566.537 s tem, da se posluži prehod pri km. 566.517 (kat. obč. Sv. Križ). — 2. aprila: Opustitev odprte prehodne steze pri km. 566.670 s pridružitvijo dopolnilne komunikacije pod obokanim objektom pri km. 566.743 in opu-

Kufeke že mnogo let preizkušeno in od najodličnejših zdravnikov priporočeno redilo za odrasle in otroke v slučajih motenja prebave šibkosti in pomanjkanja slasti. Idealno krepilo za prebolevalnike, ki se da pripraviti na različne načine. Povzroči slast ter ureja prebavo. :: DOBI SE POVSOD!

Idealen izdelek ribjega jetrnega olja

je in ostane „Emulzija Scott“ iz ribjega jetrnega olja, ki je znana več nego štirideset let. — Najfinejše olje norveške polenovke (iz Lofodov) se razkaja po Scottovem načinu v jako male kapljice, valed česar postane lahko prebavno tudi delikatnemu organizmu, tako, da pride vsak najmanjši del različnih in jako redilnih snovi v organizem, ter se popolnoma prebavi.

Pozabiti se ne sme, da je „Emulzija Scott“ sladka in bela kakor mleko, in tedi je lahko umljivo, da jo uživajo radi otroci in odrasli. — Toda biti mora prava „Emulzija Scott“.

Cena originalni steklenici, ki se dobiva v vseh lekarnah K 250. Ako se pošlje 50 vicarjev v znakah trdki „Scott & Bowser“ G. m. b. H., Dunaj III., ter se ob tej priliki sklicuje na ta oglas, pošljemo potem ene lekarnice, in sicer samo enkrat, steklenico emulzije „Scott“ za poskušajo. (10)

Recite vedno

KuG

KuG „Popow-daj“, ako želite najzgodnejšo znamko sveta, kjer je pozna, ne vzame nikdar več drugega žaja, ker en poskus dokazuje njegovo dobroto.

MARGARITA DUJEC

je večeraj po dolgi in mučni bolezni v dobi 64 let v Gospodu preminula. Žalostni soprog **Ivan**, sestre **Uršula** por. **Dujec**, **Minka** por. **Šuman**, svakinja **Marija Šurm**, svaki in nečaki naznanjajo to žalostno vest vsem sorodnikom, prijateljem in znancem. — Pogreb draghe pokojne bo vršil v petek dne 27. t. m. ob 3. popoldne iz hiše žalosti v ulici Molina a vento št. 56. Brez posebnega obvestila.

TRST, dne 25. marca 1914.

Novo Pogrebno Podjetje, Corso 47.

KATARINA ZORN

je danes po dolgi in mučni bolezni v starosti 55 let v Gospodu preminula. Razžaloščen soprog **Anton**, finančni nadkomisar, sinovi **Stanko**, **Vladimir**, **Aleksander**, **Otokar**, **Teodor** in hčerka **Oiga** naznanjajo to težko izgubo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem. — Pogreb draghe pokojne bo danes, dne 26. t. m. ob 10 in pol zjutraj iz hiše žalosti ulica Economia šte. 3. Brez posebnega obvestila.

TRST, dne 26. marca 1914.

Novo Pogrebno Podjetje, Corso 47.

MARCO CONFORTI

Prodajalna zgotovljenih oblek za gospé in otroke ter perila
Trst, ulica Campanile št. 21. - Podružnica v Nišu Korzo št. 10.
PO TATVINI NOVI DOHODI.

Bluze po K 3-5-7-10 in 12, modre obleke po K 20, 25, 30, 32, 40, 45, 48, 50, yope kratke in dolge v vseh modernih barvah po K 20, 24, 28, 30, 32. Fine ženske srajce s trakom ali brez istega — 3 kosi K 3-50. Spodnja krila črna iz satina in bela od K 3 naprej, ter alpagas v vseh barvah po K 4, 4-30, 5, 5-50. — UZORNA POSTREŽBA.

Dr. PEČNIK

Dr. PETSCHNIGG

TRST, VIA S. CATERINA ŠTEV. 1.

Zdravnik za notranje (splošne) bolezni 8-9 in 2-3 in specialista za kožne in vočne (spolne) bolezni: 11/-, —1 in 7-7/.

PALMA

pristni
kaučukov podpetnik

TRST, ul. Acquedotto 36
nasproti gledališča Politeama Rossetti
Vsak dan od 3 pop. do 9 in pol zv.

ZADNJI TEDENI

EMILISA

Dve sestri rojeni z združeno glavo.
— Najbolji pojav sveta —

ASRA

Živa šestnajstletna punčka - Najmanjše človeško bitje, ki tehta 7 kg in meri v visokosti 63 centm. Zadnji ostanek plemena ASTIC.

I. razred 50 vin, II. razred 30 vin.
vojaki in otroci:
I. razred 20 vin, II. razred 10 vin.

Nova slovenska čevljarnica

ANTONA JAVERNIKA

v Trstu, ulica Farneto 33

Sprejemajo se naročila po meri za vsakovrstne oblike, tako ameriške, angleške in druge. Sprejemajo se tudi vsakovrstne poplave po zmernih cenah. — — — DELO SOLIDNO.

Na vse prijatelje

dobre kave!

Ste pokusili kavo z kavinim pridakom: **Franck**? Dobite na mizo čvrstejši ter barvovitejši zvretok. — **Franck**: iz zagrebške tovarne je le pravi z kavinim mlinčkom.

emp 106/25.643

Novo pogrebno podjetje, Trst

(vogal Piazza Goldoni) - CORSO 47 - (TELEFON št. 14-02.)

Prireja pogrebe najrazličnejših razredov, od najenostavnejših z enim košem do najlaksurijoznejših in pompozni s šestoro konji.

Najnovejša in moderna pogrebna oprava.

Prodaja najrazličnejših mrtvaških predmetov. Velika zaloga vaščenih svetlastnega izdelka. Najsolidnejša in točna postrežba.

Nočni naročila se sprejemajo v lastnih prostorih zaloge podjetja ul. Tosa št. 31. tel. 1402.

OENE ZMERNE
Zastopstvo v prodajo pogrebni predmetov: J. MRZEK, Opčino št. 170; T. VITEZ v Nabrožini (trg pri cerkvi); A. JAMŠEK, pri Orehu (Moghere).

Trgovci! Peki! Drože (kvas) iz odlikovane slovenske tovarne drož, so dosegle dosedaj vsepovsod najboljši sloves. Narodnjak naročalite pri domači trdki, ki vam postreže po konkurenčnih cenah. Priporočam J. J. SUBAN, Trst, Via Vassari 10, Telefon N. 2260.

stitev prehoda pri km. 567,876 s popravo prehoda pod obokanim objektom pri km. 567,870 (kat. obč. Sv. Križ). — 3. aprila: Opustitev prehoda pri km. 568,603 s prireditvijo vzporedne poti k objektu pri km. 568,67 in opustitev odprtega prehoda pri km. 568,860 za napravo dopolnilne usporadne poti od objekta pri km. 568,67 do objekta pri km. 568,90. (Kat. obč. Prosek). — 4. aprila: Opustitev vzporedne poti na levi strani železnice od km 567,400 do km. 568,850 z razglasitvijo za javno pot dotedanje službene poti Brojniškega vodovoda in opustitev prehodne steze pri km. 569,328 s prireditvijo dopolnilne usporadne poti pri km. 569,204 (kat. obč. Prosek). — Komisija se snide pod vodstvom uradnika c. kr. namestništva prvi dan ob 10,30 predpoldne na kolodvoru južne železnice na Opčinah in naslednje dneve ob 9,30 predpoldne pri postajališču v Sv. Križu, in se poda k prehodom, radi katerih se je razglasila uradna obravnava za dotični dan. To se razglasa z opombo, da se morejo udeležiti komisijske obravnave vsi interesi in podati svoje morebitne ugovore proti načrtom.

Amater - fotograf! Društvo: »K. S. A. F.« priredi v kratkem velenim in brezplačen tečaj za bromni ojetisk (Bromdruck). Tečaj bo trajal par večerov. — Kakor je več ali manj znano, je ta tehnika v moderni umetniški fotografiji pridobitev zadnjega časa in je vsled svojih posebnih lastnosti zelo priporočljiva amaterjem, ki goje umetnost na polju moderne fotografije. Tehnika omogočuje posameznikom z lahkoto doseči vse mogoče in individualne efekte. **Predavanje, združeno s praktičnimi demonstracijami te tehnike, bo obsegalo tudi kratek pregled raznih drugih fotogr. procesov.** Vsi, ki se namravajo udeležiti tečaja, naj blagovolijo nemudoma javiti svoj naslov društvu: »K. S. A. F.« v Ljubljani (katero daje tudi vsa druga potrebna pojasnila), da bi društvu mogoče pravočasno poiskati primeren lokal. — O kraju in času prireditve tečaja se prijavljeni obveste pravočasno. Društvo »K. S. A. F.« bo skušalo v bodoče prirediti razne tečaje in predavanja za svoje člane. Ker so pa take prireditve čisto združene z mnogimi stroški, je v velikem interesu vseh amaterjev, da delajo na to, da se krog redno plačujočih članov društva vedno širi. — Prijave za pristop novih članov je istotako pošiljati na naslov društva: »Klub slov. amater-fotografov« v Ljubljani.

Tržaška mala kronika.

Trst, 25. marca.

Skrival se je precej časa, a nazadnje pa so ga vendarle ujeli in odpeljali v zapor. Bil pa je to neki Valentin Rusjan, ki je bil obsojen zaradi hudodelstva javne nasilnosti, pa se nikakor ni hotel odzvati prijaznemu vabilu sodišča, da naj pride na erarično prežganko.

Zaradi roba in haardneigre Alojzij Vrabec, star 20 let, iz Pliskovice, težak, in Omer Bresković, star 24 let, zidar, iz Trebinja, sta bila aretirana danes ponoči, ker sta prednočnim napadla neke v Starem mestu Karla Prinčiča, da bi ga oropala, in pa ker sta osleparila istega Prinčiča in nekega njegovega prijatelja Jakoba Babiča v prepovedani igri za 9 K. Policija ju je izročila sodišču.

Žepna tatvina. V gostilni „Alla bella America“ je bil snoči aretiran 53letni vratar Josip Tedesco, stanujoč v ul. Crosada 13, ker je nekemu Angelu Osvald ukradel iz žepa denarnico, v kateri je imel 15 K.

Lepo službo imajo pač gospodje revizorji pri tržaškem tramvaju. Človek bi mislil, da so ti gospodje nameščeni za to, da nadzorujejo obrat in poslovanje ostalih uslužbencev, toda, kakor smo se prepričali v nedeljo, je posel revizorja vse drug. Ob prilikah demonstracij mora najbrž vsaj tako misliti mi — nadzornik lepo prepušča tramvajskim uslužbencem, da opravljajo službo, kakor hočejo, gospod revizor pa mora biti navzoč pri vsaki taki mazzinijsko-kamoraški pasji procesiji. Tako smo imeli priliko, da smo v nedeljo opazovali celi dve uri tramvajskega nadzornika Tamara, kako je podpiral razne lišne vogale v Carduccijski ulici in s srčnim zadovoljstvom ter smehom tja do ušes spremljal izgrede laške poulične sodre proti nam Slovincem. Da, naj pa reče še kdo, da služba tramvajskih nadzornikov ni lepa!

Tatvina na ladji. Na ovadbo mornarja Ivana Reja, uslužbenega na parniku Avstro-Amerikane „Eugenia“, je bil aretiran mornar Andrej Žic, uslužben na istem parniku, ker je ukradel Reju iz njegove kabine 86 K, od katerih so jih dobili 30 še pri njem.

Zaradi nevarnih groženj proti nekemu Maksu Blomgrenu je bil snoči aretiran brezposelni 28letni Viljem Vouk, pristojen v Videm, stanujoč v ljudskem prenočišču v ul. G. Gozzi.

Dobro si je znal postreči neki Ferdinand Erbis, ki je bil uslužben v hotelu Excelsior in sicer kot kletarski hlapec. Kaj bi pil vodo, si je mislil, ko je toliko

najfinejšo pijačo tu. Pa si je lepo shranil po kako steklenico finega vina ali pa tudi likerjev. In ko je tako sam živel v izobilju, ni bil tako neusmiljenega srca, da ne bi bil privoščil tudi drugim dobrot, ki jih je užival sam. Zalagal je tudi s pijačo svojega prijatelja nameščenega v hotelu pri dvigalu. Prišli pa so mu na sled in tako se bo nazadnje Erbis le moral zadovoljevati nekaj časa s tako sovraženo vodo.

Mlad tat. Včeraj popoldne je Alojzija Zuttionova, ki stanuje na trgu sv. Katarine št. 2, odšla nekoliko z doma, da nakupi neke stvari, in je pustila doma svojega 4letnega sinčka samega. Ko se je vrnila domov, je našla v svojem stanovanju nekega dečka, ki pa je hitro izginil, ko jo je zagledal. Zuttionova je takoj slutila, da je šlo najbrž za tatvino, in je pogledala nekoliko po sobi, ali ne manjka kaj. In res: pogrešila je v omari tri zlate prstane, srebrno uro in zapetnico, vse skupaj vredno okrog 50 kron. Štiriletni otrok jej je povedal, da je oni deček prišel preko neke teraže na dvorišču skozi okno v kuhinjo. Zuttionova je ovadila stvar na staromestnem policijskem komisariatu in policija je kmalu na to aretirala 13 letnega Humberta Fuschija, rodom iz Cesene v Italiji, sina nekega občinskega pometača, stanujočega v ul. Ghicceria št. 11. Izpovedal je fante tajil, pozneje pa je priznal tatvino. Doma pri njem so tudi našli ukradene stvari. Policija ga je izročila okrajnemu sodišču.

Tatvina. Snoči je bil aretiran 38letni Lazar Casadei, iz Cesene v Italiji, stanujoč v ul. Ponziana št. 54, ki je bil uslužben kot težak v hotelu „Monceniso“. Našli so pri njem bakren kotel, vreden 30 K, ki ga je ukradel v omenjenem hotelu.

— Josip Franceschinis, star 43 let, iz Nogareda v genoveški provinciji v Italiji, kovač, stanujoč v ljudskem prenočišču v ul. G. Gozzi, je bil aretiran, ker je pri neki novi stavbi v Rossettijevi ulici ukradel dva železna droga, dolga po dva metra.

— Anton Gerion, star 22 let, iz Ogleda, dninar, stanujoč v ljudskem prenočišču v ul. G. Gozzi, je bil aretiran v prosti luki, ker je prerezal vrečo s kavo in ukradel 3 kg kave.

Tržaška sokolska župa.

Letošnji javni nastopi. Župni zlet dne 12. junija. Kraj še ni določen.

Društveni nastopi: Na Opčinah dne 1. junija; pri Sv. Jakobu dne 7. junija; v Komnu dne 14. junija; v Mavhinjah dne 28. junija; Divača je priglasila svoj nastop za prve dni junija. — Ostala društva prosimo, da nam svoje nastope nemudoma naznani.

Predsedništvo T. S. Z.

Uruštvene vesti.

Vlakospremno osebje drž. železnice se vabi na sestanek, ki se bo vršil v soboto, dne 28. marca, ob 8 zvečer v združni gostilni „Alla Nuova Stazione“ v ul. Lazzaretto vecchio. Na sestanku se bo razpravljalo o turnusih pri osebnih in tovornih vlakih. Stvar je važna, zato pričakujemo, da se vsi tovariši sestanka zanesljivo in točno udeležijo. — Osrednji odbor Z. J. Z.

Členi Del. konsumnega društva pri Sv. Jakobu so vabljani na sestanek v društveno dvorano nočoj, četrtek, 26., ob 8. uri zvečer.

Vesti iz Goriške.

Iz Ajdovščine. Tudi ob ravno dopolnjeni petdesetletnici so nam še živi slavnejši slovenski dnovi, ko so vojvode prisegli v slovenskem jeziku, da hočejo ščititi narodu najdražje svetlinje. Povabili smo za 18. t. m. dr. Jos. Agneletta. Po žrtvovalno se je odzval in prišel je predaval resni znanstvenik, kateremu je kritika že priznala, da je med prvimi in najboljšimi, ki proučujejo narodno gospodarstvo Slovincem. Na podlagi skrbno izbranih statističnih podatkov ter ob razlaganju priznanih pravil narodnega gospodarstva nas je privedel do neomajnega sklepa: Slovinci moramo vse delovne sile uporabiti v najintenzivnejše kmetijstvo, da nam to nakopiči potrebni kapital za industrializacijo slovenskih dežel, zakaterosmo sedaj še veliko prešibki v kapitalu. Naderjane mlade moči pa je treba že sedaj navajati k proučevanju trgovskih ved, da prihodnji red tem lažje prevzame nove naloge. — Z viharo pohvalo so potrdili poslušali ta važni referat. Med mnogimi izrečenimi zahvalami je bilo zanimivo priznanje dež. poslanca in našega župana, češ: izvajanja drž. trudi se bo na vse moči, delati po njih. Gospod doktor pa da mora obljubiti, da pride čimprej zopet z novim referatom, ki izčrpa do podrobnosti kakšno posebno poglavje današnjega. — Nujno želimo, naj izide v najkrajšem času ta razprava celotno v tisku, kakor so izšlo že druge Agnelettove, ker tu je Slovincem treba orati še ledino.

Gospodarstvo.

Čebelarjem na Goriškem! Naša dežela, ki je po svoji legi in klimatičnih razmerah prav prikladna za čebelarstvo, je glede organizacije zaostala za drugimi deželami, da zavzema v tem pogledu zadnje mesto. Celo naši koroški Slovinci so v tem oziru pred nami, ker so ustanovili svoje osrednje društvo ki je predpogoj, da se čebelarstvo v deželi povzdigne. Cesar se mi nimamo, imajo vse avstrijske dežele, v katerih je čebelarstvo v vsakem oziru na dokaj višji stopnji nego pri nas. Potreba po povzdigi te kmetijske panoge in duha časa zahtevata, da se lotimo pridno dela in izpolnimo to, kar so zamudili naši predniki-čebelarji, da ustanovimo prepotrebno osrednje čeb. društvo za Goriško. Velika in važna naloga čaka to društvo: Organizacija vseh čebelarjev po deželi v podružnice, izposlovanje vsakoletne deželne in državne podpore, nastavev pot. čeb. učitelja, načrt novega čeb. zakona itd. Taki in enaki momenti zadosti jasno govore za ustanovitev. Podpisana podružnica se je zadržno odločila izvesti to napravo sporazumno z že obstoječimi čeb. podružnicami v deželi, čebelarskim odsekom »Gor. kmetijskega društva« in zastopnikom osrednjega čeb. društva v Ljubljani. V ta namen se skliče v kratkem shod vseh slov. čebelarjev na Goriškem v Gorico, kjer se položi temelj prepotrebemu društvu. Čebelarji, ki vam je zadeva pri srcu, razmišljajte o tem, pridobivajte privrženecv za to gibanje, da spravimo pod streho novo društvo, ki bo jamstvo, da se povzdigne ta panoga, ki je pozicija kmetijstva, na ono višino, na kateri bi morala že zdavno biti.

S čebelarskim pozdravom.

Za
Čebelarsko podružnico pri Sv. Luciji,
Jos. Zakovšek, Franc Kašča,
t. č. predsednik. t. č. tajnik.

Poslano*)

Izjava.

Podpisana izjavlja, da ni v nobeni zvezi s svojo družino.

TRST, 26. marca 1914.

Josipina Pardo rej. de Čovacich.

*) Za članke pod tem naslovom odgovarja uredništvo le toliko, kolikor mu zakon velewa

MALI OGLASI

se računajo po 4 stot. besedo
Mestno tiskano besedo se računajo enkrat več. Najmanjša pristojbina vsake 40 stotink

BENEDIKT SUBAN Trst, ul. Porzo št. 20 (Sv. Jakob) priporoča cenjenemu občinstvu svojo pekarno in slaščičarno. Večkrat na dan svež kruh. Sprejemajo se peceva vseh vrst; vino in likerji v steklenicah. Postrežba tudi na dom. 2108

Lepa in meblavana soba se odda takoj v ulici Commerciali št. 11, III. nadstropje.

Spalna soba solidna, elegantna kron 310, upogljivo postelje z žimnicami kron 20, ogledala kron 14, stolice itd. — vse novo — se proda po jako nizki ceni od 9-1 in od 3-7 v ulici Foscato 1, mlekarina. 289

TOVARNA

ROULEAUX

Ing. LUDOVIK FISCHER

Ulica Moreri 72 TRST-ROJAN

TELEFON 29-14

Izdeluje jeklene kakor tudi lesene

ROULEAUX

Ima v zalogi vse potrebščine za leseno in železno ROULEAUX. Delo solidno.

Anton Breščak

Gorica - Gosposka ul. (G. Carducci) 14, v lastni hiši.

Prva in največja slovenska zaloga in tovarna

pohištva na Primorskem.

V zalogi ima vedno nad 50 modernih jedilnih in spalnih sob.

Cene od 300 do 3000 K soba.

: Edina slovenska delavnica tapetarij. :

Velika izbira slik, stolic kakor tudi železnega pohištva.

Sprejema naročila za opreme il, hotelov l. t. d.

Spalne sobe : po jako nizki ceni proda mi-
zar Anton Mihalič, ulica
Cristoforo Cancellieri št. 98, stanovanje; ulica
dell'Istria 10, I. nadstropje. 238

Sobica meblavana se odda takoj s hrano čel-
nemu mladeniču v ulici Boschetto 40,
I. nad., vrata 2.

ZDRAVNIK

Med. Dr. Karol Perničio

ordinira od 11-12

Trst, ulica Bonomo 3/II. (nasproti
Ortnerjeve pivovarne).

Zaloga ro- to izumom, vito spirita, likerja
razprodaja na drobno in debelo

JAKOB PERHAUC

Trst, Via della Acqua 61. 6, Trst
(Nasproti Caffè Centrale)

Vedno imamo francoskega kampanja, posejnih dnevov
ali Maljanskih in avstro-ogriških vin. Bordenas
Surgander, rosarita vin, Maljanskih in Chianti. Rum,
konjak, razne kranje ter posejnih prištati trojstevov,
divovos in trnjevov. Iscedki I. vrste, dolgi in do-
stihali trjev. Vseka naročila se takoj izvrši. Raspo-
daje se po povsejtu. Cenili so zahvale in častu.
Razprodaja od pol litra naprej. 287

Častim se javiti slavn. občinstvu, da
odprem v soboto, dne 28. t. m. v Sv.
Ivanu št. 1049 (v hiši gosp. Gasperšiča)

ново мiродилнико.

Za obilen obisk se priporoča udani Ernest Violin.

MESNICA

TOMAŽ ZADNIK TRST

TELEFON št. 16-08

trg Sv. Ivana št. 6. - Prodaja mesa
iz lastne klavnice na debelo in drobno.
Na drobno goveje: sprednji deli po K 1.44
in 1.60. Zadnji deli po K 1.76 in 1.92.
Na debelo po dogovoru. — Mesnica je
vedno dobro preskrbljena s teletine
prve vrste, kakor tudi perutnino.
Za mnogobrojen obisk se uljudno priporoča

Tomaž Zadnik.

V dobroznani mesnici

Valerio Demarchi

Trst — Piazza barriera vecchia št. 9

Telefon št. 26-56.

se prodaja vedno prvovrstno
goveje, telečje in kostrunovo,
jančje in kokošje meso.
Obit: Kuhanje govejih vamp, zaloga suhih
oslojenih črev in sličnih izdelkov.
Postrežba tudi na dom. — Cene zmerno.